

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 20.06.1975, sp. zn. 1 Cz 54/75, ECLI:CZ:NS:1975:1.CZ.54.1975.1

Číslo: 6/1977

Právní věta: Příplatek k přídavku na děti poskytovaný na nezaopatřené invalidní dítě, které vyžaduje stálou péči (§ 24 odst. 2 zákona č. 88/1968 Sb. ve znění čl. I bod 3 zákona č. 99/1972 Sb.), je určen k úhradě zvýšených potřeb invalidního dítěte a nikoliv k tomu, aby z něho byly hrazeny osobní potřeby osoby, jež má toto dítě v přímé péči.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 20.06.1975

Spisová značka: 1 Cz 54/75

Číslo rozhodnutí: 6

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Přídavky na děti, Výživné dítěte

Předpisy: 94/1963 Sb. § 96 88/1968 Sb. § 24

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Navrhovatelka se domáhala proti bývalému manželovi přiznání příspěvku na výživu rozvedené manželky podle ustanovení § 92 zák. o rod. částkou 300 Kčs měsíčně. V návrhu uváděla, že nemůže být zaměstnána, protože musí pečovat o dvě nezletilé děti ve věku 3 roky a 1 rok, přičemž starší z nich je invalidní. Uváděla dále, že žije z mateřského příspěvku v částce 500 Kčs měsíčně, který nestačí na její nutnou výživu.

Rozsudkem okresního soudu v Ústí nad Labem byl odpůrce uznán povinným přispívat na výživu navrhovatelky částkou 100 Kčs měsíčně od 3. 7. 1974. Soud prvního stupně vycházel ze zjištění, že měsíční čistý příjem odpůrce činí 1500 Kčs, že má vyživovací povinnost ke dvěma dětem částkou 570 Kčs měsíčně a že navrhovatelka má k dispozici příjem ve výši 800 Kčs měsíčně; tento příjem tvoří podle názoru soudu prvního stupně jednak mateřský příspěvek 500 Kčs měsíčně a jednak příspěvek 300 Kčs měsíčně, který je jí vyplácen z důvodu invalidity nezletilého syna.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že tímto rozsudkem soudu prvního stupně, který nabyl právní moci, byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 92 zák. o rod. může rozvedený manžel, který není schopen sám se živit, žádat od

bývalého manžela, aby mu přispíval na nutnou výživu podle svých schopností a možností. Neschopnost živit se sám je dána nejen věkem nebo zdravotním stavem oprávněného, ale může spočívat i v okolnostech objektivního rázu, např. v nutnosti pečovat o nezletilé dítě. Rozsah vyživovací povinnosti podle ustanovení § 92 zák. o rod. je pak vymezen jednak tím, že jde o příspěvek na nutnou výživu a jednak schopnostmi a možnostmi povinného.

V projednávané věci navrhovatelka nemůže být zaměstnána, poněvadž pečuje o dvě děti útlého věku, z nichž jedno je trvale invalidní. Při úvaze o tom, do jaké míry je výživa navrhovatelky zabezpečena vlastním příjmem, vycházel soud prvního stupně z nesprávného právního názoru, že příplatek ve výši 300 Kčs, vyplácený z důvodu invalidity syna navrhovatelky z prostředků sociálního zabezpečení, je příspěvkem za ošetřování dítěte, a tedy příjmem navrhovatelky. Z ustanovení § 24 odst. 2 zákona č. 88/1968 Sb. /1/ však vyplývá, že uvedená dávka je určena ke krytí zvýšených potřeb invalidního dítěte a že neslouží k tomu, aby z ní byly hrazeny osobní potřeby osoby, která má invalidní dítě v přímé péči. Soud prvního stupně neučinil dále potřebná zjištění v tom směru, jaké jsou konkrétní potřeby navrhovatelky se zřetelem na její poměry. Jeho závěr, že k doplnění nutné výživy navrhovatelky se jeví postačující částka 100 Kčs měsíčně, postrádá tedy dostatečné podklady.

Stejně tak se neopírá o spolehlivé zjištění závěr soudu prvního stupně o schopnostech a možnostech odpůrce poskytovat bývalé manželce příspěvek na výživu. Soud totiž zjistil, že odpůrce změnil zaměstnání a že v prvním měsíci nového zaměstnání pobíral mzdu 1418 Kčs čistých. Soud nepřihlédl k ustanovení § 154 odst. 1 o. s. ř., podle něhož je pro rozsudek rozhodný stav v době vydání rozhodnutí, a v důsledku toho neuvážil, že podkladem rozhodnutí nemůže být kusé zjištění o příjmech odpůrce za dobu 1 měsíce, ale že je tu třeba zjistit jeho výdělkové poměry za dobu ode dne podání návrhu v této věci.

Otázku schopností a možností povinného nemohl soud prvního stupně uvažovat bez zřetele na ustanovení § 96 odst. 1, věta druhá, zák. o rod., které platí i pro příspěvek na výživu rozvedeného manžela podle ustanovení § 92 zák. o rod. Podle tohoto ustanovení je soud povinen přihlédnout při posuzování schopností a možností povinného také k tomu, zda se nevzdal bez důležitého důvodu výhodnějšího zaměstnání nebo majetkového prospěchu. Jistě by nebylo namístě bránit odpůrci v tom, aby si podle svých schopností zvýšil kvalifikaci, jak totiž odpůrce v řízení vysvětloval změnu svého zaměstnání. Avšak posouzení otázky, zda u odpůrce, který v průběhu řízení o příspěvku na výživu podle ustanovení § 92 zák. o rod. změnil zaměstnání, šlo o snahu zvýšit si kvalifikaci, a že tedy nešlo o snahu vyhnout se zčásti vyživovací povinnosti vůči rozvedené manželce a nezletilým dětem, vyžadovalo zevrubnější zjištění např. o tom, kdy se odpůrce přihlásil a byl přijat ke studiu na průmyslové škole, zda v tomto studiu řádně pokračuje a případně i zjištění dalších okolností, jehož potřeba by vyplynula z průběhu a výsledků dokazování.

V projednávané věci však dokazování bylo v rozhodných otázkách neúplné a rozhodnutí nebylo tedy vydáno po zjištění skutečného stavu věci. Byl proto rozsudkem soudu prvního stupně porušen zákon v ustanoveních § 6, § 100, § 120 odst. 1, § 132, § 153 odst. 1 a § 154 odst. 1 o. s. ř. v souvislosti s ustanoveními § 92 a § 96 odst. 1, věta druhá, zák. o rod. i § 24 odst. 2 zákona č. 88/1968 Sb.

1) Tohoto zákona se týkaly i změny obsažené v zákoně č. 153/1969 Sb., v nařízení vlády ČSSR č. 98/1971 Sb. a v zákoně č. 99/1972 Sb.